

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İmzalanan Hukukî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısının Millet Meclisince Kabul Olunan Metni ve Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet ve Dışişleri, Turizm ve Tanıtma Komisyonları Raporları. (M. Meclisi : 1/355; C. Senatosu : 1/486)

(Not : M. Meclisi S. Sayısı : 387)

*Millet Meclisi
Genel Sekreterliği
Kanunlar Müdürlüğü
Sayı : 3210*

14 . 12 . 1976

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Millet Meclisinin 9 . 12 . 1976 tarihli 17 nci Birleşiminde görüşülerek açık oyal kabul edilen, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında imzalanan Hukukî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı, dosyası ile birlikte sunulmuştur.

Saygılarımla.

*Kemal Güven
Millet Meclisi Başkanı*

Not : Bu tasarı 14 . 1 . 1976 tarihinde Başkanlıkça İlk Komisyona havale edilmiş ve Genel Kurulun 9, 25 . 11; 7, 8, 9 . 12 . 1976 tarihli 5, 13, 15, 16 ve 17 nci birleşimlerinde görüşülerek kabul edilmiştir. (Millet Meclisi S. Sayısı : 387)

*T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Başkanlığı
Sayı : 71-2023/5703*

18 . 11 . 1975

MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Türkiye Büyük Millet Meclisine arzı Bakanlar Kurulunca 13 . 1 . 1975 tarihinde kararlaştırılan «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İmzalanan Hukukî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı», gerekçesi ve eki sözleşme ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını saygıyla arz ederim.

*Süleyman Demirel
Başbakan*

G E R E K Ç E

Türkiye ile Bulgaristan arasında hukukî ve cezaî alanda adlî yardımlaşma ilişkileri, bugüne kadar her iki ülkenin millî mevzuatları ve bu mevzuatla bağdaştığı ölçüde, uluslararası hukuk ve nezaket kuralları çerçevesinde yürütülmekte idi.

Suçluların iadesi alanında ise, 23 Aralık 1929 tarihinde Ankara'da imzalanmış olan, «Türkiye ile Bulgaristan arasında İade'î Mücrimin Mukavelenamesi» uygulanmakta idi.

Ancak, bilindiği üzere, son yıllarda yurt dışında özellikle Avrupa'da, çalışan işçilerimizin sayısında önemli bir artış olmuştur. Vatandaşlarımızın memlekete geliş ve gidişlerinde, çoğunlukla karayolunu seçmeleri Türkiye bakımından Bulgaristan'a doğal bir transit ülkesi niteliğini kazandırmış ve bu yoğun trafiğin bir sonucu olarak da, özellikle işçi vatandaşlarımızın Bulgaristan üzerinden transit geçişleri esnasında işledikleri suçların sayısında önemli artış kaydedilmiştir.

Bu nedenle, Bulgaristan'da vatandaşlarımızın çıkarlarının gereği gibi korunabilmesinde ve taraf oldukları hukukî ve cezaî nitelikteki sorunların çözümlenmesinde çabukluk ve etkinlik sağlayacak bir Sözleşmenin imzalanmasına gerek duyulmuştur.

2 Eylül 1975 tarihinde Ankara'da imzalanan, «Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti arasında Hukukî ve Cezaî Konularda Adlî Yardımlaşma Sözleşmesi» iki ülkenin hukukî ve cezaî konulu adlî yardımlaşma ilişkilerini «ahdî esaslara» bağlamaktadır.

Öte yandan, anılan Sözleşmenin 14 ilâ 30 ncu maddeleri suçluların iadesi alanında günümüzün ihtiyaçlarına uygun, yeni hükümler getirmektedir. Bu nedenle Sözleşme, 23 Aralık 1929 tarihli «Türkiye ile Bulgaristan arasında İade'î Mücrimin Mukavelenamesi» nin yerini alacaktır.

Avrupa Konseyi çerçevesinde yapılmış olan ve Türkiye'nin de taraf bulunduğu, «Ceza İşlerinde Karşılıklı Yardım Avrupa Sözleşmesi» ile «Suçluların İadesine dair Avrupa Sözleşmesi» ne özü itibarıyla uygun düşen bu sözleşme, başlıca, adlî himaye, teminat göstermeksizin dava ikâme etme, meccanî adlî yardım, yardımlaşmanın reddi halleri, adlî sicil, istinabeler, tebligat, suçluların iadesi, iadenin reddi halleri; iadenin yolu, her Âkit Tarafın, diğerinin ihbarı üzerine, kendi uyuşu hakkında adlî kovuşturma yapması gibi konularda günümüzün gerek ve gerçeklerine cevap veren yeni ve ayrıntılı esasları kapsamaktadır.

Anayasa ve Adalet Komisyonu Raporu

Cumhuriyet Senatosu

Anayasa ve Adalet Komisyonu

25 . 1 . 1977

Karar No. : 17

Esas No. : 1/486

Yüksek Başkanlığa

Millet Meclisinin 9 Aralık 1976 tarihli 17 nci Birleşiminde görüşülerek açık oyla kabul edilen, Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında imzalanan Hukukî ve Cezaî Konularda Adlî Yardımlaşma Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun teklifi, Millet Meclisi Başkanlığının 14 Aralık 1976 tarihli ve 2939 sayılı yazıları ile Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına gönderilmekle Komisyonumuzun, 25 Ocak 1977 tarihli Birleşiminde tetkik ve müzakere olundu.

I - Tasarı, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında 2 Eylül 1975 tarihinde Ankara'da imzalanan Hukukî ve Cezaî Konularda Adlî Yardımlaşma Sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunmasını öngörmektedir.

Tasarının gerekçesinde de belirtildiği üzere, Türkiye ile Bulgaristan arasında Hukukî ve Cezaî Alanda Adlî Yardımlaşma ilişkileri, günümüze kadar her iki ülkenin millî mevzuatları ve bu mevzuatlar ile bağdaştığı ölçüde, uluslararası hukuk ve nezaket kuralları çerçevesinde yürütülmekte idi. Keza, suçluların iadesi alanında da, «Türkiye ile Bulgaristan arasında İade'î Mücrimin Mukavelenamesi» uygulanmakta idi.

Ancak, yurt dışında çalışan vatandaşlarımızın sayısındaki büyük artış ve bu vatandaşlarımızın çalıştıkları ülkelere giderken genellikle karayolunu kullanmaları ve Bulgaristan'dan geçmeleri, bu ülke ile olan hukuki ilişkilerin de artmasına neden olmuş ve uygulanmakta olan hukuk düzeni, ihtiyaçları karşılayamaz bir seviyede kalmıştır.

İhtiyacı karşılayabilecek seviyede bir hukuk düzenlemesinin gereği karşısında ve bu ülke ile olan hukuk ilişkilerinin birer uygulaması olan - adli himaye -, - teminat göstermeksizin dava ikâme etme -, - adli yardımın meccanen yapılabilmesi -, - yardımlaşmanın reddi halleri -, - adli sicil -, - istinabe -, - tebligat -, - suçluların iadesi -, - iadenin reddi halleri -, - iadenin yolu - na dair esasları kapsamakta olan işbu sözleşme karşılıklı olarak imzalanmıştır.

Türk Hukuk Mevzuatı ve Hukuk Tekniği Yönünden Değerlendirme :

Sözleşme, ülkemizin, Avrupa Konseyi çerçevesinde yaptığı «Ceza İşlerinde Karşılıklı Yardım Avrupa Sözleşmesi» ile «Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi» hükümlerine uyarlığı da gözetilmek sureti ile Hukuk mevzuatımız yönünden değerlendirilmiş ve olumsuz sonuçlar doğurmayacağı ve Hukuk Tekniği yönünden de yeterli seviyede bulunduğu tespit olunmuştur.

Tasarının Benimsenme Gerekçesi :

İhtiva ettiği esaslar belirlenen sözleşmenin vatandaşlarımızın hak ve menfaatlarının korunması yönünden sağlayacağı yarar gözetilmek sureti ile tasarı, Komisyonumuzca da benimsenmiştir.

II - Millet Meclisi metninin 1, 2 ve 3 ncü maddeleri, Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir. İşbu raporumuz, gereğinin ifası için Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan
Samsun
Refet Rendeci

Sözcü
Kastamonu
A. Nusret Tuna

Kâtip
İstanbul
Ali Oğuz
Toplantıda bulunamadı.

Bursa
Şeref Kayalar

C. Bşk. S. Ü.
Nihat Erim

Hatay
Mustafa Deliveli
Toplantıda bulunamadı.

İstanbul
Fevzi H. Esatoğlu
İmzada bulunamadı.

Manisa
Doğan Barutçuoğlu
Toplantıda bulunamadı.

Niğde
Ergün Özkan
Toplantıda bulunamadı.

Samsun
Şaban Demirdağ
Toplantıda bulunamadı.

Tabii Üye
Ahmet Yıldız

Tabii Üye
Mucip Ataklı

Tekirdağ
Hayri Mumcuoğlu

Tokat
Zihni Betil

Tunceli
Naim Taşan
Toplantıda bulunamadı.

Dışışleri, Turizm ve Tanıtma Komisyonu Raporu

Cumhuriyet Senatosu

Dışışleri, Turizm ve Tanıtma Komisyonu

16 . 2 . 1977

Karar No. : 24

Esas No. : 1/486

Cumhuriyet Senatosu Yüksek Başkanlığına

Millet Meclisinin 9 Aralık 1976 tarihli 17 nci Birleşiminde görüşülerek açık oy ile kabul edilen, Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti arasında imzalanan hukukî ve cezaî konularda adli yardımlaşma sözleşmesinin onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun tasarısı, Komisyonumuzun 16 . 2 . 1977 tarihli toplantısında, ilgili bakanlık temsilcilerinin de katılmalarıyla tetkik ve müzakere edildi.

Tasarının gerekçesinde belirtilen hususlar ve bakanlık temsilcilerinin verdiği bilgiler gözönünde bulunularak, tasarı, Komisyonumuzca da Millet Meclisinden gelen şekliyle kabul edilmiştir.

Genel Kurulun tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan Bitlis <i>Kâmran İnan</i>	Başkanvekili C. Bşk. S. Ü. Çekinsler <i>Özer Derbil</i>	Sözcü İstanbul <i>Erdoğan Adalı</i>	Kâtip Manisa <i>Oral Karaosmanoğlu</i>
Üye Ankara <i>Atıf Benderlioğlu</i>	Üye Bolu T. Yaşar Gülez Toplantıda bulunamadı	Üye Giresun <i>Hayrettin Erkmen</i>	Üye Kars Çekinsler <i>Sırrı Atalay</i>
Üye Diyarbakır Selâhattin Cizrelioğlu Toplantıda bulunamadı	Üye Niğde A. Emre İleri Toplantıda bulunamadı	Üye Kayseri Ziya Müezzinoğlu Toplantıda bulunamadı	Üye İstanbul Besim Üstünel Toplantıda bulunamadı
Üye Tabii Üye Ahmet Yıldız Toplantıda bulunamadı	Üye Tabii Üye <i>Selâhattin Özgür</i>	Üye Kayseri <i>Sami Turan</i>	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İmzalanan Hukukî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında 2 Eylül 1975 tarihinde Ankara'da imzalanan Hukukî ve Cezaî konularda Adli Yardımlaşma Sözleşmesinin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

MİLLET MECLİSİNİN KABUL ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İmzalanan Hukukî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti arasında 2 Eylül 1975 tarihinde Ankara'da imzalanan Hukukî ve Cezaî konularda Adli Yardımlaşma Sözleşmesinin onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

ANAYASA VE ADALET KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İmzalanan Hukukî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

DIŞİŞLERİ, TURİZM VE TANITMA
KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bulgaristan Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında İmzalanan Hukukî ve Cezaî Konularda Adli Yardımlaşma Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Millet Meclisi metninin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Millet Meclisi metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Millet Meclisi metninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.